

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből, Pénteken, Januárus 28-ik napján, 1814-dik esztendőben.

A' tsatároz mezőkről.

Mikor az öszszeszövetkezett Hatalmassá-
goknak seregeik a' Rénuson által men-
tek, ilyen Proklamatiót intézett Orosz
Császár ő F. ge a' maga seregeihez: —

„Katonák! A' ti bátorságtok és vitéz-
ségtek az *Okától* fogva a' *Rénusig* hoztak
benneteket. Ezek még tovább is fognak
vinni minket! Által menünk a' *Rénuson*,
és belépünk abba az országba, a' mellyel
igen véres és vakmerő háborút folytatunk.
Már megmentettük önnön hazánkat, azt
híressé és nevezetessé tettük; egyszersmind
Európának is vissza adtuk a' magaszabad-
ságát és függetlenségét. Nints egyéb hát-
ra, hanem hogy ezen nagy munkákat egy
kivánt békességgel megkoronázzuk. Tér-
jen vissza a' tsendesség és megelegetés a'
föld' golyóbisának egész kerektségére! Lé-
gyen minden Status szerentsés a' maga
törvényeinek 's Országlószékének hatalma
alatt! A' vallás, mesterségek, tudomá-
nyok, és kereskedés virágozzanak a' népek'
közönséges boldogságára. Ez a' mi kíván-
ságunk, és nem a' hadakozásnak 's ron-
tásnak meghosszabbíttatása. Midőn ellen-
ségek a' mi birodalmainkba béütöttek,
sok rosszat tettek nekünk: de rettenetesen
megbüntették érte. Az Isten' haragja
érte őket! Mi nem akarunk hozzájuk ha-
sonlók lenni; a' leg főbb valóságnak, nem
lehet kedves semmi nememberiség. El

akarjuk felejtetni ellenségeinknek tseleke-
deteiket, és nem a' boszszúállás' hanem a'
megengesztelődés' és barátság' kezeit akar-
juk hozzájuk által vinni. Az Oroszok' di-
tsósége abban áll, hogy ellenségeiken
győzedelmeskedjenek: de, hogy azután a'
meggyőzöttetteknek és ezekronaiknak jót-
tegyenek. Erre tanít minket a' mi szíveink-
nek szent religiója; ez azt mondja nekünk
a' maga isteni szájából: Szeressétek ellen-
ségeiteket és tegyetek jót rossz akaróitok-
kal! Katonák! egészen meggyőződve
vagyok a' felől, hogy az ellenség földjén
betsületessen viselven magatokat, ti azt
éppen úgy meggyőzhetitek nagy lelkűsé-
getek mint fegyveretek által, és hogy ti
a' fegyveresek ellen való vitézség 's a' fegy-
vertelenek eránt való keresztényi szeretet
által a' magatok terhes pályafutástokat nem
soká bévégzitek, 's a' mellett azt a' már
megszerzett ditsóséget, hogy az Orosz nép
egy bátor és virtuosos nép legyen, megtart-
jatok. Így segéllitek elé a' mi kíván-
ságunkat, hogy a' közönséges békességre el-
juthassunk. Egyszersmind meggyőzöttetve
vagyok a' felől is, hogy vezérlőitek min-
minden szükséges és kemény eszközöket
elévesznek a' végre, hogy valaki közzüle-
tek valamelly ezzel ellenkező magavisele-
te által meg ne homályosítsa azt a' jó ne-
vet, mellyet magatoknak már megszerz-
tetek. —

„Költ *Freiburgban*, Januarius' 6-dikán, 1814-ben.

„Sándor.

Hivatal szerént való hadi tudósítók: —„

„A' *Basileából* érkezett leg újabb tudósítások szerént, a' *Feldmarschal Hertzog Schwartzenberg'* Gen. Adjutánsa Cs. Kir. Oberster Gróf *Paar* Jan. 19-dikén délben oda megérkezvén, *Langres* városának kulcsait hozta oda ő Cs. K. Felségéhez. —

„Minthogy ezen város mellett a' *Marschal Mortier* vezérlése alatt egy számos ellenséges sereg helybeztette vala magát állásba, meghatározta fő vezérünk, hogy ezt az igen nevezetes helyet elfoglalja, melyre nézve Jan. 18-dikára közönséges előnyomulást parantsolt seregeinek. Az ellenség azonközben minden felől megkerültetve lenni szemlélvén magát, már 17-dikben oda hagyta vala ezen tanyáját, 's a' mi armádánk' előljáró tsapatjai a' *F. Tár-mester Gróf Gyulay* vezérlése alatt, még azon estve elfoglalta *Langres* városát, 's abban néhány száz régi testőröz seregbéli embereket elfogott, kikre a' városnak oltalmazása bizattatott vala; 12 ágyút és néhány száz puskaaporos szekeret találtak ott seregeink. — (*Langres* 32 és 1/2 német mértföldre esik *Páristól* a' *France-Com-tèi* és *Lotharingia* határszélen). —

„A' *Marschal Mortier* armádája a' *Sequana* mellett lévő *Chatillon* városa felé vonta vissza magát. —

„Egy *Sas* is adatott által ugyantsak Jan. 19-dikén ő Cs. K. Felségének, mellyet a' *Bresse* mellett *Burg* városa táján vett el a' *F. M. Lajtnant Gróf Bubna* serege az ellenségtől.“

Ezen történetről így írnak bővebben a' közönséges levelek: *Burg* felé közelítvén (a' *Lyon*i úton) a' *Gr. Bubna* seregei, valami 1000 emberekből álló ellenséget a' város előtt találtak hadi rendben: de a' melly mihelyest seregeinket az ő

megtámadására elő nyomúltni látta, fegyvereit azonnal elhánnya, a' Sasát ott hagyta, és oly nagy sebességgel megfutamodott, hogy tsak egy embert is elnem foghattak belőlle a' miénk. Tsak az elhánypuskáknak megszámlálásából lehetett megtudni, hány emberből állott az elszaladott sereg.

Mikor ezek a' tudósítások *Basileából* megindultak, az *Austriai* seregek már a' *Felső Marne* Departamentomnak *Chaumont* nevű fő városában állottak. A' *Bavarus* vezér Gróf *Wrede* fő hadi szállása pedig *Mericoourtban* volt.

A' *Torgau*i Capitulátzió kijött az újságokban. Megjegyzésre méltóbb feltételei ezek voltak: — „A' *Frantzia* és *Szakszon*iai kassák, valamint minden egyéb ellenséges tulajdon, a' mi nem magános emberé, által adatik a' *Prusszus* seregeknek. Az őrző sereg Jan. 10-dikén, fegyverével, bagázsijával, két ágyúval, lobogó zászlókkal, 's minden némű katona pompával kímarschirozik a' várból, fegyvereit a' vár mellett egy rakásra leteszi, 'a onnét *Prussziai* *Sléziába* menvén mind addig ott marad hadi fogságban, míg ki nem tseréltetik. A' tiszteknek meghagyatik lovok kardjok és bagázsijok, a' katonáknak a' *tatarisznyájok*; a' kik gyalog nem mehetnek, szekereken vitetnek; az olyan altisztek és köz katonák is megtartják kardjokat, a' kik a' *Betsület-Legio'* tagjai. Az olyan megtsonkúlt tisztek és katonák, kik felől nyilvánóságos, hogy többé katona szolgálatot már nem tehetnek, *Frantzia* országba haza vitettetnek. Az az oszlop, mellyet *Torgauban* az ostrom alatt meghalt Gróf *Narbonne* emlékezetére az őrző sereg épített, épségben meghagyatik, 's az a' bástya, mellyen ez az oszlop áll, arra a' közönséges tiszteletre nézve, melyre magát ez az ember érdemessé tette vala, a' *Narbonne bástyája* nevezetet ez után is megtartja.“

Dordrechtből így írtak Jan. 7-dikén: „Gen. *Bülow* mint haljuk parantsolatot kapott, hogy egész erejével nyomúljon előre Brabantzián által haladék nélkül, hogy a' Rénusi nagy armádáknak hadi munkájok erről felől is segítsessék. — A' *Lüttichi* határszélétől 4 óra távolságra *Einhofenbe* Jan. 9-dikén már bészállottak volt a' szövetséges seregek. Eddig kétségkívül a' *Lüttichi* vidékeken járnak, a' hol esdekléssel várta őket a' nép. —

„Már *Düsseldorfnál* is takarodni kezdtek a' Rénuson által a' szövetséges seregek. — A' *St. Priest* vezérlése alatt lévő sereg' hadi szállása *Malmedyben*, a' *Gr Winzingerodejé* pedig még *Düsseldorfban* volt, kinek előljáró tsapartjait Gen. *Czernitscheff* vezérelte által, hajókon, még pedig nagy zaj között a' Rénuson. Az általmenetel verekedés nélkül esett, minekutánna onnét a' Frantzia lovasok eltávoztak. Jan. 15-dikén kezdettek által menni a' Kozák csoportok. *Bonnál*, *Koloniánál*, és *Crevelde*nél is egész *Geldriáig* oda hagyták volt már Jan. 15-dikén a' Rénus partjait a' Frantzia fegyveresek; mind bémentek a' belsőbb vidékekre néhány órányi távolságra. — A' *Berlini* újságnak megjegyzése szerint, már most, minekutánna a' *Dániával* való békesség megkészült, a' *Svétziai* *Koronaörökös* is olyan reménségben volt, hogy a' vezérlése alatt lévő 60,000 emberrel 14 napok alatt a' Rénushoz érkehet.

A' *Düsseldorfnál* által takarodó szövetséges seregeknek számát 30,000 emberre számlálják, kiknek *Gróf Winzingerode* a' fő vezérjek. A' Kozákokat leírhatatlan örvendezéssel fogadják a' *Koloniai* lakosok. A' Gen. *Sebastiani*'s egyéb Frantzia Generálisoknak vezérlések alatt lévő seregek; mellyek a' Rénusnak ezen partjait ide hagyták, minnyáján *Jülich* felé vették útjukat.

A' *Prusszus* Király egy hirdetést intézett a' maga seregeihez, melyben arról

tudósította őket, hogy az 1813-dik esztendőbéli igen nevezetes táborozásoknak emlékezetekre, az ellenségtől elvétellett ágyúkból emlékeztető pénz verettetik, a' mellyet minden *Prusszus* katona a' mejjén fog viselni, a' ki az 1813-dik esztendőbéli táborozásokban jelen volt. A' pénz' lapjára ez a' nevezetes esztendő' száma tételik-fel; a' ki pedig az 1814-ik esztendőt is végig kiszolgálja, annak olyan pénz adatik, melyre mind a' két esztendőök fel lesznek tételve.

Frantzia Birodalom.

A' Frantzia földön egy Kurirt fogtak el a' szövetséges armádák' száguldozó csoportjaik, a' ki külömbkülömb útasító rendeléseket vitt *Párisból* az Országlószéktől e' Departamentomok' Előjáróikhoz, mellyek közzül itt következnek némelyek: —

„A' belső dolgokra ügyelő Minister' levele *Báró Flegny* Úrhoz, a' *Vogesis* Departamentoma' *Préfektusához*. —

„*Báró Úr!* Ő Felsége éppen most adaki egy Dekretomot, mellyben azok a' Generálisok megneveztetnek, kik által az ellenséghez, leg közelebb lévő Departamentomokbéli felkelő népnek vezéreltetnikell. Sietek ezen Dekretomt mássát megküldeni az úrhoz, melyből meglátbatja az úr, hogy az úr' Departamentomabéli egész felkelő sereget Gen. *Beurman* fogja vezérelni. Kérem az urat, hogy az ő melléje rendeltendő Biztosoknak kiválasztásában igen vigyázók legyenek az urak. Ő Felségének bizodalma van az úrhoz ezen fontos szempillantatban. —

„*Montalivet*.

Az ezen levélben említett Cs. Dekretom ezeket foglalja magában: —

„*Napoleon* Frantziák' Császárja, *Olasz* Országi Király, a' Rénusi Szövetség' Oltalmazója, a' *Helvétziai* Szövetség' Közbenjárói *Eszközlője*, etc. etc. etc. Meghatároztuk és határozzuk, mint következik. —

1) Az itt következő Departamentomokba vezé-

rekké nevezettek, az Alsó Rénusiban Gen. *Chouart*, a' Felsőbe Gen. *Berkheim*, a' Vogesisibe Gen. *Beurman*, a' Montblanki-
ba Gen. *Desaix*, az Isereibe Gen. *Marchand*, a' Cote-d'-oribe Gen. *Vaux*, a'
Juraiba Gen. *Preval*, a' Doubsibe Ober-
ster *Moucey*, a' Felső Saoneibe Gen. *Le-
mairie*. (Ezen Departamentomok között
még csak a' Montblanki, Isereibe, és
Cote-d'-oribe nem mentek - bé a' szövetsé-
gesek.) — 2) Ezen Generálisok mellé, a'
kik t. i. a' közönséges felkelő seregeket
fogják vezérelni, segedelemül egyegy biz-
tosság adtatik, a' melly két vagy három
polgári és katona, lakos személyekből áll-
jon, a' kik a' vezér által a' Prefektus egyet-
értése által neveztesse nek - ki. — 3) A'
felkelő seregek' vezérjeiknek kell ezeket
a' falukon és közönségekben organizálni;
szabad seregeket felállítani, és száguldo-
zókat széllyel küldeni, hogy az ellenséges
seregek' szárnyaikon és hátok megett dol-
gozzanak, végezetre mindent véghez vin-
ni, a' mivel az ellenségnek kárt lehet ten-
ni. — 4) Ezen vezéreknek hatalmuk le-
szen proklamatiókat és parantsolatokat ki-
adni, a' mellyeket az ő Depa tamentom-
joknak minden kerületeik teljesíteni tar-
toznak. — 5) A' Ministerekre bizattatik,
hogy ezen Dekretomot végrehajtsák. —

„*Napoleon.*

Utasítás a' Prefektusokhoz arra az esetre,
hahogy az ellenség az ő határjaikba bé-
ütne, a' Belső Ministertől: —

„Báró Ur! Azon Katonai Osztálybéli
rendkívülvaló Biztos' eleibe, a' hova az úr'
Departamentoma tartozik, utasítások adat-
tattak azon esetre, hahogy az ellenséges
sereg az úr vidékeire béütne, és ő min-
den polgári, törvényszéki, és papi Elöl-
járók' eleibe további utasításokat fog szab-
ni, ha látándja, hogy az ellenségnek oda-
való béütése megakadályozhatatlan legyen.
Ezen esetben igen jó lenne, a' más né-
pek' példója szerént, az ellenségnek csak

a' pusztá földet ott hagyni lakosok nélkül:
azonközben ha szintén lehetséges nem len-
ne is ezt a' ezélt tökéletesen elérni,
szakugyan azon legyen az úr minden esz-
közei és befolyása által, hogy mind azok
a' familiák, a' kik olyan jól bírják mago-
kat, hogy egy kevés ideig másutt lakhat-
nak, honnyi földjeiket, ha az, az ellenség
megjelenése által megmotskoltatni találva,
oda hagyassák. A' hűséges alattvalók leg
első kötelességeket rontanák - meg, ha az
ellenségnek csak kevés ideig tartó uradalma
alatt is megmaradni akarnának. —

„Ehez képest minden tisztviselők az
ország' belső részeire vegyék - bé magokat,
mihelyest az ő tartományok, az ellenség'
eleibe tétetett minden ellentállás mellett is
elfoglaltatott, Útnakindulássok előtt úta-
sítást fognak kapni a' felől, hogy az ő hi-
vatalos foglalatosságaikat illető papirossa-
kat, aktákat, és documentumokat hova
szállítsák. Altal látja az úr, melly fon-
tos dolog legyen, hogy semmi a'féle esz-
közök hátra ne maradjanak, mellyek az
ellenségnek az administratiót, kiváltkép-
pen pedig a' pénznek beszerzését könnyeb-
bé tehetnék. Leg hathatósabban ajánlom
ezt a' pontot az Úr' jó gondviselése
alá. —

„Igen fontos dolog, hogy mind azok
a' ferjfiak, kiket a' Császár a' maga bizo-
dalmával megtisztelt, a' magok idegen já-
romtól való undorodássokat közönségesen
kinyilatkoztassák. Ellenben az is szüksé-
ges más részről, hogy senki el ne távoz-
zék a' maga helyéről addig, míg azt a'
Biztos vagy a' fő katona tiszt szükségesnek
tartani nem fogja. A' Báró uram köteles-
sége pedig, Prefektus úr, az leszen, hogy
oda ne hagyja a' maga Departamentomát
addig, míg abban csak egy darabotska vi-
dék találtatik olyan, mellyet az ellenség
még el nem foglalt. Mikor már a' vára-
kon kívül minden egyébek elfoglaltattak,
akkor sem lehet az úrnak a' gondviselése

alá adatott Departamentomot oda hagyni, hanem a' katona Előjárókkal egyet kell érteni, és ezekkel együtt a' várak között valamelyikbe kell az úrnak magát bezáratni, hogy azonnal ismét hozzá foghasson hivatalának folytatásához, mihelyest a' vár felszabadulhat a' megszállás alól. Mindennek felett arra kell az úrnak vigyázni, hogy a' Departamentom' fő városát el ne hagyja, míg azt az ellenség a' leg rendkívülvalóbb módon nem fenyegeti a' bezárással. Báró úr! az úr Frantzia, az úr jó indulatja és hűsége kezes nekem azért, hogy az úr az ő Felsége bizodalmanak meg fog felelni."

~~~~~

Genevának Gróf *Bubna* által lett elfoglaltatásáról így ír a' Párisi *Journal de l'Empire*: — „Egy 3000 emberből álló ellenséges előjáró sereg a' Gen. *Bubna* vezérlése alatt Dec. 30-dikán megjelent Genevában. A' Prefektus meghívta vala az 1800 emberből álló nemzeti sereget a' városnak védelmezésére. Gen. *Jordy*, a' var' Komendánsa ezt megoltalmazhatóvá tette vala. Volt 14 ágyúja (a' miéink 117 ágyút találtak ott); az őrző sereg állott 1500 emberekből, kiknek segítségekre *Grenoble* felől még 1800 emberek voltak már útban. Ez elégséges erő lett volna arra, hogy Genevát a' meglepettetéstől meg lehessen oltalmazni. Hanem valami szerentsétlen történet miatt Generális *Jordyt* az nap' reggel, mellyen az ellenség meg jelent, a' guta megütötte. Az a' tisz, a' ki ő alatta komandirozott, rá beszéltetni engedte magát arra, hogy a' várost az őrző sereggel egyetemben oda hagyja. Már a' Prefektus is eltávozott vala, és a' polgárság maga magát úrrá tette, a' kormánt kezébe kapta, 's az őrző seregnak eltávozását után a' kapukat megnyitotta. Telyesítette volna tsak a' Prefektus a' maga kötelességét, ne hagyta volna oda Genevát, lelkesítettett volna olyan indulat által, mint a' *Felső Rénsi*

és *Doubsti* Prefektusok, így megmentetett volna ez az erősség. —

„A' Prefektusok nem tsupá Finantziai Gondviselők; a' fő Politzia az ő kezékben van. Ha az ő Departamentomjoknak fő városa erősség: nékiek kell abban az ellenállásra való eszközöket, melly a' lakosok buzgóságától kitelik, organizálni. (De hát ha semmi buzgóságot nem mutatnak a' lakosok, mit organizálhatnak a' szegény Prefektusok?) 's őket nógatni, 's vélek együtt munkálódni kell. A' *Lémáni* Prefektusnak tudni kellett volna, hogy e' légyen az ő kötelessége. A' két segítő seregek, mellyek a' város' oltalmazására közelítettek, már nem messze voltak, mikor meghalották, hogy oda hagyta a' várat az őrző sereget. Mind ezekre nézve ilyen Dekretomot adott ki Császár ő Felsége: —

„Megfontólván, hogy a' *Lémanni* Prefektus Geneva városát néhány napokkal előb oda hagyta, hogysen az ellenség'szélő vigyázói a' kapuk eleibe megérkeztek volna; hogy a' Prefektus a' nemzeti testőrző seregnak megszólítására semmi készületeket nem tett, azt nem buzdította, hogy magát a' várőrző sereggel össze tsatolja, 's annak a' var' oltalmazásában segítségül légyen addig, míg az útban lévő seregek megérkezhetek volna; hogy neki, mint a' Departamentom' első tisztviselőjének leg utoljára kellett volna eltávozni, 's előbb a' várőrző és testőrző seregekkel az oltalmazás' állapotjára nézve össze kellett volna beszélteni; hogy ez az ő kötelességeiről való elfelejtkezés légyen az oka, hogy az őrző sereg a' nemzeti testőrző seregtől nem segítettvén 's a' tisztviselőktől elhagyattatván, éppen ekkor igen gyenge volt, a' várat oda hagyta, 's azok a' seregek, a' mellyek 24 óra múlva megérkeztek, a' várost az ellenség' kezében találtak; mind ezeket meggondolván, meghatároztuk és határozzuk, mint következők: —

„1) A' Lémai Praefektus Báró *Capelle*, hivatalából felfüggesztetik. — 2) megvizsgáltság végett Biztosság eleibe állíttatik — 3) ennek végrehajtása a' Belső Minis-terre bízattatik. —

„*Napoleon*

„*Bassanoi* Hertzeg,  
Statustitoknok.

### B é t s.

*Lemberg*ből írják, hogy a' folyó Jan. 10-dik napján a' *Siciliai* Királyné ő Felsége oda megérkezett és méltóságához illő pompás tisztelettel fogadtatott. A' polgári katonaság a' piatzon sorban állott; szállása eleibe pedig a' *Ligne* Regimentjének egy Kompaniája volt kiállíttatva. Szállása grádi-tságánál a' polgári és katona tiszti-kar által tiszteltetett ő F.ge.

Fő Tisztelendő *Kováts Mátyás* Urat, a' ki sok ideig az Egri Liceumban a' Haza' történeteinek érdemes tanítója vala, mostanság pedig a' Szathmári Diocesis Seminariumában Theologiai tudományok' tanításában serénykedik, méltóztatott Fels. Urunk ugyan ezen nemes Káptalannak tagjává kegyesen kinevezni.

Felséges urunk kegyelmesen méltóztatott a' *Collredo Mansfeld* Regimentnél buzgósággal szolgáló Tisztelendő *Nagy József* tábori Káplán urat, tizenöt esztendőktől fogva való papi, különösen pedig a' tsatázó mezőkön megkülömböztetett iparkodással szerzett érdemeire nézve, az ezüst érdempénzel megtisztelni.

Nem tselekedhetjük, hogy örömmel meg ne nevezzük itt egy igen érdemes Magyar Hazafinak Frimont Huszár Regimentjebéli Kapitány *Bíró* úrnak azt a' megtiszteltetését, hogy az ő nagy érdemei,

mellyeket az Olasz armádának a' folyó táborozásban megkülömböztetett vitézsége által szerzett magának, a' hivatal szerént való hadi tudósításokban már két versben nagy dítsérettel említették. Az *Etsch* völgyiben *Sz. Marconál*, a' hol Okt. 27-dikén történt egy kemény össze tsapás, ilyen szép kifejezésekből álló említést érdemlett a' tisztelt Kapitány úr a' hivatal szerént való hadi tudósításban: — „A' Cs. K. seregeknek közönségesen, különösen pedig Báró *Callot* Majornak, 's *Bíró* Frimont Huszár Regimentjebéli Kapitánynak vitézségek, nem soká engedték bizonytalanságba maradni, hogy melyik rész legyen a' győzedelmes.“

Hasonló dítsérettel neveztetik - meg a' tisztelt Kapitány Ur a' Dec. 2-dikától fogva 9-dikéig ugyantsak az *Etsch* mellyékein folyt kemény verekedésekben kimutatott vitéz tselekedeteiért.

Ő Cs. K. Felsége Gróf *Meerfeld* lovasság Generálisát, mint rendkívül való Követet a' Londoni udvarhoz rendelte, a' ki oda e' hónap 23-dikán *Basileából* útnak indúlt.

### Utolsó Jegyzések.

*Testaferrata* úr, a' Pápa' Nuntziusa' meghívattatván *Lutzeruból Basileába* veszi (a' *Vándorló* nevű újság szerént) útját. — *Cattaro*, és *Istriában Grado* nevű erősségek, feladták magokat a' Cs. K. seregeknek. — Lord *Wellington* 15,000 Spanyolokat *Bayonne* mellett hagyván, *Bordeaux* felé 8 mértföldnyire elő nyomúlt. — Az Orosz Császárné ő Felsége *Carlsruhe* felé folytatta útját, rokonainak a' *Bádeni* Nagy Hertzegi familiának, meglátására.

Januarius 26-dik napján adtak 100 Forint Conventziós pénzért 186 forintot  
Vá. tólzédulában.

Írta Pántzél Dániel.

# Honnyi Levelek, Tudósítások, és Egyebek.

Nro. 7.

A' Magyar Kurir 8-ik darabjához.

*Folytatása azoknak a' Diplomatikai Ak-  
táknak, melyek mostanság kijöttek. —*

A' múlt esztendőben költ 53-dik számú M. Kurir' 299 dik lapján az első hasábon a' 14-dik sorban egy *Nyilatkozatokról* van emlékezet, melyben az öszszeszövetkezett Hatalmasságok a' magok Helvétziába való bemenetelekről számot adnak. Ez a' *Nyilatkozat* így következik: —,

„Annak a' hadakozásnak meggátolhatatlan folyamattya, mellynek tulajdonsága és tzelja felől az egyenes ítéletű és megvilágosodott elméjű, mostanában élő embereknek gondolkozások között, semmi különözés nem talaltatik; annak ezen szempillantatbéli szükséges volta, hogy a' folyó hadakozásnak eddig való szerentsés resultatumi állandóvá és hathatóssá tétetessenek, 's az a' kívánság, hogy a' feltett czélt, a' szerentsés és tartós békességet a' leg sietőbb és leg hathatóssabb eszközök által elérni lehessen, hozták az öszszeszövetkezett Hatalmasságoknak seregeiket a' Helvétziai határokhoz, 's kényszerítették őket arra, hogy munkájoknak folytathatása végett a' Helvétziai vidékeknek egy részekre bélépjenek. Ezen lépés' igasságos voltának a' világ előtt való megmútatására talám elégséges azt említeni, hogy ez, egy megesmért igasságos és dítséretes czélzással sügségesképpen való függésben van. Tsakugyan nem tartanak az öszszeszövetkezett Hatalmasságok még ezen tekintetet is, bár melly fontos légyen, elégségesnek, ha Helvétzia olyan állapotban volna, hogy az ő fegyvereik, előre való haladásának valóságos és igasságos neutralitást tehetne eleibe: de erre oly kevésse alkalmas Helvétzia, hogy az, a' mit ő ma neutralitásnak nevez, minden nemzeti törvényeknek principiumai szerént, helybehagyhatatlannak és semmitérőnek lenni tartat-  
hatik. —

„Az a' jussa egy független Státusnak, hogy a' maga állapotját a' szomszéd Státusok

eránt, tulajdon béléatása és tettzése szerént rendelje -el, oly kevésse hozattatik kétségbe az öszszeszövetkezett Hatalmasságok által, hogy sőt inkább ennek a' jusnak bátor-  
ságos lábra való állittatása az az egyik fő tárgy, a' mellyért ő hadakoznak. Még a' leg kisebb Státust sem lehet a' maga politikai eszközeinek kiválasztásokban erőszak által határok közzé szorítani, valamedig ő alkalmas arra, hogy függetlenség nélkül való határozásokat tehessen; és ha ő a' hatalmasabb szomszédok között való veszedelésben a' maga vidékeit neutralitásoknak lenni kihirdetné, annak minden megbántatása törvénytelen tselekedet lenne. —

„Hanem igaz neutralitás fenn nem állhat valóságos függetlenség nélkül. Egy idegen akarat által nem tsak történet szerént kormányoztatott, hanem egész rendes mód szerént bíratott Státusnak úgy mondatott neutralitása arra magáranézve üresszó, szomszédjaira nézve két élű fegyver, 's tsak arra nézve valószággal hasznos ennek ellenségei ellen, 's ennek plánumainak elősegéllésére, kinek ő bilintseit viseli. Ha tehát egy oly hadakozásban, melly meghatározott módon egyedül tsak arra van intéztetve, hogy egy mérték felett való veszedelmes hatalom' eleibe határ vettetessék, ez a' nem valóságos neutralitás ennek az igen nagy hatalomnak oltalmazó bástyául, a' jobb rend' védelmezőinek pedig akadályul szolgál, ezen esetben éppen oly kevésse állhat fenn, mint magának a' veszedelemnek fő törsöke, a' mellynek fedezésére és oltalmazására szolgál. Hogy *Helvétzia*, ha az ő Országlószéke által meghatározott *neutralitásnak* meg kellene állani, a' Frantzia birodalomra, és az egyéb Európa' szabadsága mellett fegyvert fogott Hatalmasságokra nézve, ilyen állapotban lenne, olyan igasság, mellyet senki kétségbe nem hozhat. —

„Ennek a' geographiai, katonai, politikai, és erkölcsi tekintetben ily fontos or-

szágnak, a' melly a' maga eredeti tisztaságában és szépségében Európának ékességére sok századok alatt virágzott vala, históriája, az utolsó tizenöt esztendőök alatt nem mutatott egyebet az erőszakoskodás' hosszú soránál, melynél fogva a' revolúziós Frantzia ország' uralkodói, annak tiszteleire méltó Constitúzióját felfordították, szabadságának és boldogságának alája ástak, az ő tsendes polgárait egymás ellen ingerelték és vég nélkül való hadakozásba keverték, nagy munkával gyűjtött kintsit elragadták, vidékeit minden oldalai felől elszaggatták, 's leg szentebb jussait lábaik alá tapodták. Minekutánna Helvétzia az inségnek és gyalázatnak mind azokat a' neveit, melyeket az ő elnyomóinak kegyetlensége feltalálhatott, tapasztalt; minekutánna napnyúgoti és déli határ tartományaival együtt Frantzia ország' felé a' függetlenségnek minden oltalmazó bástyáit, 's törvényeivel, javaival, nemzeti intézeteivel, a' maga felől való érzékenységgel, és a' lakosok között való egyességgel együtt, az ellentétásra megkivántató minden erejét elvesztette: végtére az 1813-dik esztendőben, annak a' meghatározatlan, megmagyarázhatatlan, valami magyarázatra alig alkalmas *Közbenjáró Aktának* neve alatt, egy oly Országlás' módja taszított a' nyakába, melyről a' mondatott, hogy Helvétzia inségeinek végét fog vetni, de valósággal, midőn annak politikai semmivé való lételetét tökéletességre vitte és megpétséltelte, tsak jövődöbéli nagyobb inségekre vert néki útát, és, a' környülállásoknak most elkövetkezett szerentsés megfordulások nélkül, elébb vagy később annak egész elenyészését okozta volna. —

„Ez az Országlás' módja egyenesen tsak arra vala intéztetve, hogy a' Helvétzián való Frantzia uralkodásnak, melly ott addig tsak valami rendetlen, és gyakorta vétkes önkény szerént gyakoroltatott vala, erős és állandó ábrázat, 's valamelly törvényes szín adattassék. Azon szélveszek közt, melyek Európát a' tíz lefolyt esztendőök alatt pusztították, azt a' tsendesség' árnyékát, mellyel az alatt élt Helvétzia, tsak az által vászrolta meg, hogy magát minden feltételek nélkül való módon Frantzia ország' mindenható akarátjának alája

vetette. A' mit még tehetségéből és vagyonából megmenthetett vala, Frantzia ország'nak szolgálatajára kéntelenített fordítani; a' Frantzia Császárnak egy intése törvény vala néki; semmi szomszéd Státus nem várhatott tőlle semmi kedvezést, ha azt a' Frantzia ország'nak való nem tettés' félelme akadályoztatta. Frantzia ország' ellen semmi ellenmondás, ha mingyár, mint a' kereskedést illető tilalmakkal történt, az ország'nak legelső élelem-kútfejeit bédugták is, semmi eszközök, a' mellyek az idegen Úr' befolyásának tsak az apróságokban is határt vetett volna, semmi halható panasz, a' leg igazságosabb boszszankodásnak legkisebb közönséges kinyilatkoztatása, meg nem engedettek. A' nélkül, hogy azon embereknek személyeket, a' kik a' Státus' kormányozásában ezen terhes környülállások között részesek voltak, megbántani, magok viseletekről igazságtalan keménységgel ítélni, az ő indító okaiknak tsalfa világosságot adni, vagy pedig az ő hazafiúságokat kétségbe hozni kívánnánk, szabad leszen mint megtörtént dolgot úgy erőssienünk azt, a' mit egész Európa látott és tudott, hogy Helvétzia, az eleibe íratott Országlás' módja alatt, noha névvelegy elvált test, egyéb eránt minden fontosabb tekintetben egy más alá rendeltetett, mástól függő, 's tulajdon jussainak és formálásainak valami igény kevés megtartása mellett, a' Frantzia birodalomnak egy tartománya vala. —

„Ilyen környülállások között a' Helvétziai Országlószék által elővétetődő eszközöknek, akármi módon vegyék legközelebbi eredeteket, annak az idegen fő úrnak bélyegeit kell hordozniok, a' ki az eredeti mozdulást adta azoknak. Az ezen földről eredeti neutralitás' nyilatkoztatása, ahoz a' nevezethez való jussát egészszen elveszti, mellyel fényeskedik. Ez a' neutralitás a' hatalmasabb Uralkodóra nézve, egy oly időben, mikor ennek állapotja terhesedik, nagyobb fontosságú kedvezés, mint az ennek munkáiban való valóságos részesítés: mint-hogy tsak addig szevedtetik meg, míg ez a' Hatalmasság annak hasznát veszi, 's mihelelyest e' megszűnik, az ilyen neutralitás is oly könnyen és hamar semmivé tétetik, mint eredetét vette vala. —

(A' többi következik).